

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус навчальної дисципліни «РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 242 Туризм, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Укладач: Терещук Оксана Степанівна, кандидат географічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанного господарства
протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

проф. Ільїн Л.В.

I. Опис навчальної дисципліни „Рекреаційні комплекси” Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм	Вибіркова
Модулів – 3		Рік підготовки – 4
Змістових модулів – 3		Семестр – 7
ІНДЗ: є		Лекції – 26 год.
Загальна кількість годин – 150		Практичні – 28 год.
Тижневих годин: аудиторних – 5	Бакалавр	Самостійна робота – 86 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Терещук Оксана Степанівна, кандидат географічних наук, доцент

Контактна інформація викладача:

Телефон 0632286740

Електронна пошта: t.oksana777@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Потапова, 9, корпус С ВНУ імені Лесі Українки

Кафедра – туризму та готельного господарства

Факультет – географічний

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс «Рекреаційні комплекси» є однією із дисциплін вільного вибору, покликаний формувати цілісне уявлення щодо вивчення умов формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних комплексів, ознайомлення із системами організації діяльності населення для відновлення фізичних і духовних сил: відпочинком, оздоровленням та курортним лікуванням, туристичними мандрівками тощо. Зміст дисципліни «Рекреаційні комплекси» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері туризму, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни

Пререквізити: „Організація готельного господарства”, „Етнічні кухні”, „Географія туризму”, „Туристичні ресурси України”, „Готельна індустрія”.

Постреквізити: „Курортна справа”, „Інфраструктура готельного та ресторанного господарства”.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Рекреаційні комплекси» є формування у студентів глибоких знань щодо науково-методологічних засад формування територіально-рекреаційних комплексів світу, особливостей їх розвитку і розміщення, принципів організації рекреаційної діяльності та набуття практичних навичок щодо використання вітчизняного та зарубіжного досвіду вдосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення на основі використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів; формування у студентів вміння

аналізувати закономірності розвитку рекреації як системи: територіальну диференціацію та інтеграцію, функціональну структуру, цілісність, різноманіття, взаємодію з іншими соціально-економічними системами; цикли організації рекреаційної діяльності, види циклів та їх територіальну локалізацію; етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів, типи рекреаційних комплексів та їх класифікації, принципи і фактори розміщення рекреаційних комплексів (принцип соціальної спрямованості і функціональної орієнтації рекреаційних комплексів, принцип ринкових відносин, принцип керованості рекреаційного обслуговування, принцип інтенсивного природокористування та збереження екологічної рівноваги, принцип державного регулювання та правового забезпечення), а також формування, організація та планування різноманітних рекреаційно-територіальних комплексів світу та України.

Завдання курсу:

- пізнання основ формування територіально-рекреаційних комплексів світу, особливостей їх розвитку і розміщення, принципів організації рекреаційної діяльності та набуття практичних навичок щодо використання вітчизняного та зарубіжного досвіду вдосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення на основі використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів;
- визначати закономірності, етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів, типи рекреаційних комплексів та їх класифікації, принципи і фактори розміщення рекреаційних комплексів.
- формування практичних навичок роботи студентів класифікувати рекреаційні комплекси на основі містобудівних і соціально-економічних факторів;
- наводити приклади найбільш яскравих пам'ятників архітектури різних часів;
- практичні навички щодо організації та планування різноманітних рекреаційно-територіальних комплексів світу та України;
- оцінювання туристичного потенціалу певного рекреаційного комплексу з урахуванням потреб різних категорій споживачів та видів туризму, а також будівництва схем планувальних рішень приміщень різних рекреаційних призначень.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні елементи, теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів як складових господарського комплексу;
- рівні, структуру та фактори формування рекреаційних потреб;
- поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу та його складові;
- теоретичні основи та основні схеми рекреаційного районування світу та України;
- особливості рекреаційних районів світу та України;
- основи рекреаційного природокористування.

вміти:

- аналізувати існуючий рекреаційний потенціал територій щодо здійснення різноманітних видів рекреаційної діяльності;
- проектувати найбільш ефективне використання рекреаційно-ресурсного потенціалу регіону виходячи з його структури та наявних рекреаційних потреб;
- виявляти проблеми розвитку рекреаційних комплексів та розробляти проекти їх вирішення на основі знань про основні тенденції розвитку, рекреаційні потоки та принципи рекреаційного природокористування.

4. Результати навчання (компетентності).

Протягом вивчення дисципліни «Рекреаційні комплекси» у здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня повинні сформуватися такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

Програмні результати навчання (РН)

РН 2. Визначати зміст базових понять з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

РН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

Знання, отримані при вивченні дисципліни, сприятимуть більш якісному освоєнню фахових дисциплін, підготовці наукових статей та здійсненню досліджень в наукових роботах.

5. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Тема	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації	*Форма контролю/Бали
Змістовий модуль I. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів						
Тема 1. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів	15	2	2	6	1	2
Тема 2. Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування як складник господарського комплексу.	15	2	2	6	1	2
Тема 3. Рекреаційні потреби, рекреаційний попит та рекреаційно-ресурсний потенціал – основа формування рекреаційних комплексів	15	2	2	6	1	2
Тема 4. Рекреаційно - ресурсний потенціал: поняття, склад та структура	15	2	2	6	1	2
Тема 5. Формування, структура та функціонування рекреаційних комплексів	15	2	2	6	1	2
Разом за змістовим модулем I	55	10	10	30	5	10

Змістовий модуль II. Географія рекреаційних комплексів						
Тема 1. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів країн Європи	14	2	4	7	1	3
Тема 2. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів країн Америки	11	2	2	7	-	2
Тема 3. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів в Азії	12	2	2	7	1	3
Тема 4. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів країн Близького Сходу	12	2	2	7	1	2
Тема 5. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів країн Африки	11	2	2	7	-	2
Тема 6. Рекреаційні комплекси Австралії та Океанії	11	2	2	7	-	3
Тема 7. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	12	2	2	7	1	3
Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах	12	2	2	7	1	2
Разом за змістовим модулем 3	95	16	18	56	5	20
ІНДЗ						10
Самостійна робота						
Всього	150	26	28	86	10	40

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Поширення рекреаційних комплексів світу у залежності від природних ресурсів	16
2	Проаналізувати поширення рекреаційних комплексів Азії	15
3	Дослідити поширення домінуючих рекреаційних комплексів Північної Європи	20
4	Зробити порівняльний аналіз рекреаційних комплексів Південної і Північної Америки	20
5	Визначити найбільш 10 відомих рекреаційних комплексів світу	15
	Разом	86

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного контролю й модульного контролю знань.

Результати поточного контролю: оцінки за виконання і захист студентом практичних робіт; оцінка за виконання й захист ІНДЗ; оцінка за виконання самостійної роботи.

Поточний контроль (маx = 40 балів)													Модульний контроль (маx = 60 балів)			Загальна кількість балів	
Модуль 1											Модуль 2	Модуль 3					
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								ІНДЗ	МКР 1	МКР 2		МКР 3
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13					
2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	3	3	2	10	20	20	20	100

Відвідування занять є обов'язковим. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Академічна доброчесність. Вимоги до академічної доброчесності визначаються „Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників СНУ ім. Лесі Українки”, що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни здачі практичних робіт, ІНДЗ, самостійної роботи повідомляє викладач на перших аудиторних заняття з дисципліни або прописує на інтернет-платформі курсу. Перескладання завдань поточного контролю та модульного контролю при вивченні дисципліни „Рекреаційні комплекси” узгоджується з політикою ЗВО.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – екзамен. В білеті 3 питання, кожне з яких оцінюється у 20 балів. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної студентом протягом семестру, віднімаються результати модульної контрольної роботи і додаються бали, набрані на екзамені. Переведення підсумкової семестрової оцінки, вираженої в балах, у оцінки за національною шкалою здійснюється відповідно до таблиці, уміщеної нижче.

Перелік питань до заліку

1. Предмет вивчення дисципліни «Рекреаційні комплекси», її завдання та практична спрямованість.
2. Етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів (ТРК).
3. Типи ТРК, їх класифікація. Принципи і фактори розміщення ТРК.
4. Рекреаційні потреби як основа територіальної організації рекреаційної діяльності. Види рекреаційних потреб, їх взаємодія і фактори.
5. Особливості формування рекреаційного попиту залежно від соціально-економічних умов.
6. Рекреаційні ресурси, їх види та значення. Основні підходи до оцінювання рекреаційних ресурсів.
7. Культурно-історичні ресурси, їх класифікація. Природотехнічні комплекси.
8. Види оцінки пізнавальної цінності ресурсів.

9. Особливості розміщення природних і культурно-історичних рекреаційних ресурсів світового значення.
10. Рекреаційно-ресурсний потенціал України. Проблема зростання «технічності та антропогенності» рекреаційного середовища.
11. Сутність рекреаційно-туристичної індустрії. Матеріальна база як її основа.
12. Багатокомпонентність рекреаційного господарства: первинні, вторинні та суміжні підприємства, економічні показники їхньої роботи.
13. Види і функціональна структура закладів рекреаційного обслуговування населення. Сучасний стан матеріальної бази рекреаційно-туристичного обслуговування.
14. Особливості світового розміщення рекреаційних закладів та спеціалізованих комплексів.
15. Курорти, їх види, класифікація.
16. Класифікація комплексів відпочинку, їх географія.
17. Райони довгострокового та короткочасного відпочинку.
18. Територіальна організація приміського відпочинку за кордоном і в Україні, проблеми їх функціонування.
19. Поняття про рекреаційний парк та його різновиди. Організація національних природних парків, їхні функції, завдання.
20. Головні національні парки світу та України. Тенденції розвитку рекреаційно-туристичних комплексів у світі та в Україні.
21. Законодавче забезпечення рекреаційного комплексу України.
22. Організаційно-управлінська структура та проблеми менеджменту в рекреаційному господарстві.
23. Сутність рекреаційного районування: мета та його значення. Фактори та умови формування рекреаційних районів.
24. Характерні ознаки рекреаційних районів. Одиниці сучасного рекреаційного районування.
25. Поняття про рекреаційні пункти, центри, вузли, підрайони, райони, зони, регіони, їхні розміри, умови виділення та значення.
26. Характеристика існуючого рекреаційного районування світу, регіонів, країн. Приклади рекреаційного районування України.
27. Сучасний стан і проблеми розвитку основних рекреаційних регіонів світу: приморських, гірських, річкових, озерних, еколого-туристських тощо.
28. Характеристика Середземноморського рекреаційного субрегіону. Основні курорти, їх спеціалізація та рекреаційні центри.
29. Характеристика Альпійського рекреаційного субрегіону. Основні курорти, їх спеціалізація та рекреаційні центри.
30. Характеристика Північноєвропейського рекреаційного субрегіону. Основні курорти, їх спеціалізація та рекреаційні центри.
31. Характеристика Причорноморського рекреаційного субрегіону. Основні курорти, їх спеціалізація та рекреаційні центри.
32. Склад Середземноморського рекреаційного комплексу, його значення та частка в міжнародних туристичних потоках і валютних прибутках від розвитку рекреаційно-туристичного господарства.
33. Характеристика основних рекреаційних районів Франції, Італії та Іспанії. Проблеми та перспективи розвитку субрегіонів.
34. Характеристика основних рекреаційних районів Туреччини, Греції та Кіпру. Проблеми та перспективи розвитку субрегіонів.
35. Характеристика основних рекреаційних районів Словачки, Польщі, Словенії. Проблеми та перспективи розвитку субрегіонів.
36. Характеристика основних рекреаційних районів Хорватії, Чорногорії. Проблеми та перспективи розвитку субрегіону.

37. Характеристика основних рекреаційних районів Марокко, Ізраїлю та Тунісу. Проблеми та перспективи розвитку субрегіонів.
38. Досвід США в організації національних природних парків. Туристські стежини як форма рекреаційного використання території.
39. Значення внутрішнього туризму в розвитку рекреаційних комплексів Північної Америки.
40. Характеристика основних рекреаційних районів США і Канади. Основні принципи управління та розвитку дозвілля в США.
41. Своєрідність рекреаційного потенціалу країн Латинської Америки та його значення в економіці субрегіону.
42. Особливості і проблеми рекреаційного освоєння Карибського басейну.
43. Рекреаційна діяльність в країнах Центральної Америки та Південної Америки.
44. Специфіка розвитку рекреаційної діяльності окремих країн (Бразилії, Мексики, Куби та Аргентини тощо).
45. Особливості розвитку рекреаційного господарства в країнах Африки на сучасному етапі.
46. Рекреаційні ресурси та соціально-економічні фактори формування та розвитку рекреаційних комплексів країн Африки.
47. Функціональні типи домінуючих рекреаційних комплексів та їх характеристика. Територіальна структура рекреаційнотуристичної індустрії.
48. Аналіз розвитку Північного рекреаційного субрегіону Африки.
49. Аналіз розвитку Східного рекреаційного субрегіону Африки.
50. Аналіз розвитку Західного рекреаційного субрегіону Африки.
51. Аналіз розвитку Південного рекреаційного субрегіону Африки.
52. Аналіз розвитку Острівного рекреаційного субрегіону Африки.
53. Проблеми рекреаційного природокористування в африканському регіоні.
54. Нерівномірність рекреаційного освоєння і розвитку країн Азії.
55. Особливості формування, спеціалізація і розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Азії: Південно-Західного, Південно-Східного, Центрального, Південноазійського.
56. Характеристика рекреаційних комплексів окремих країн Азії (Японії, Китаю, Індії, Індонезії, Таїланду, ОАЕ).
57. Види та рівень розвитку рекреаційно-туристичного обслуговування в Австралії. Регіональна структура приїжджаючих рекреантів і туристів.
58. Розвиток рекреаційної діяльності у другій половині ХХ ст. і формування системи рекреаційного обслуговування в СНД.
59. Сучасний стан розвитку та формування рекреаційних комплексів Росії (Європейський, Поволзький, Сибірський, Далекосхідний райони).
60. Рекреаційні комплекси Казахстану, країн Середньої Азії, Білорусії та Молдови.
61. Проблеми та перспективи співробітництва у сфері рекреації та туризму країн СНД.
62. Характеристика рівня розвитку рекреаційної галузі в Україні, її функціональна структура та територіальна організація.
63. Організаційно-управлінська структура та менеджмент в рекреаційному господарстві.
64. Значення розвитку рекреації і туризму для підвищення рівня економічного розвитку регіонів України.
65. Регіональні особливості розвитку іноземного туризму. Основні рекреаційні регіони та комплекси України.
66. Характеристика основних курортів України та рекреаційних центрів міжнародного, національного, регіонального, локального рівнів, тенденції, проблеми і перспективи їх розвитку.
67. Особливості координаційної й управлінської діяльності в роботі суб'єктів рекреації й туризму.
68. Екологічна ситуація і наслідки рекреаційного природокористування у великих рекреаційних регіонах України.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Бейдик. - 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.
2. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
3. Клапчук В.М., Польова Л.В. Туризм і готельне господарство світу та України : історія та сучасний стан, тенденції і моніторинг : Навчально-методичний посібник / В.М. Клапчук, Л.В. Польова. - Івано-Франківськ : Фоліант, 2013.-408 с.
4. Лукьянова Л. Г. Рекреационные комплексы: учеб. пособие / Л.Г.Лукьянова, В. И. Цыбух; под общ. ред. В. К. Федорченко. –Київ : Вища школа, 2004. –346 с.
5. Покоłodна М.М., Полчанінова І.Л. Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турресурси України)". Конспект лекцій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/pokolodna.htm.
6. Полчанінова І. Л. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. Л. Полчанінова, М. М. Покоłodна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. –Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. –107с.
7. Скрипник Н.Я. Рекреаційна географія: навчальний посібник / Н. Я. Скрипник, А. М. Сердюк. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 296 с.

Додаткова

1. Алієна-Барановська В.М. Міжнародний туризм: навчальний посібник-довідник / В. М. Алієна-Барановська, І. І. Дахно. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 344 с.
9. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі): монографія / В. Г. Явкін [та інші]. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
10. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навчальний посібник / В.Ф. Кифяк; В. Ф. Кияк. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. – 344 с.
5. Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Муніч І.М, Уніфіковані технології готельних послуг / За ред. проф. В.К. Федорченка. - К.: Вища школа, 2001. - 237 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч.пос. - К: Центр учбової літератури, 2007.

Інтернет-ресурси:

1. Державний реєстр нерухомих пам'яток України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrainaincognita.com/rozdily/pamyatku/reestru/pamyatok.
2. Музейний простір України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrmuseum.org.ua>
3. Офіційний сайт Всесвітньої туристської організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.unwto.org/>

4. Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «Сім чудес України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.7chudes.in.ua>
5. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
7. Офіційний сайт Департаменту туризму і курортів МЕРТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/tourism.gov.ua/>
8. Офіційний сайт світової спадщини ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://whc.unesco.org>
9. Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.heritage.com.ua>
10. Українсько-польський туристський портал, Рада з туризму Карпатського регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tourism-carpathian.com.ua>